

WARKAUDEN RUUKKI

Toimintamalli Varkauden alueen luovien alojen osaamisyhteisöstä Arthub hankkeelle.

Toimintamallin suunnittelija: Henri Ulmanen, muotoilija/taiteilija 044 320 7055
henri.ulmanen@ulmanendesign.com

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

www.arthub.fi

Varkaus ja sen historia

Kaupungin rakennuskannalle antaa voimakkaan leimansa teollisuus ja sen vaikutukset koko kaupungin muodostumiseen. Varkauden kaupunkikuvan ajalliset kerrokset ja suunnitelmien lähtökohdat ovat hyvin näkyvissä edelleen. Niiden säilyminen ei kuitenkaan ole itsestäänselvyys. Kaupunkikuva elää jatkuvassa voimakkaassa muutoksessa. Näiden muutosten havaitseminen ja ympäristön lukemisen taito ovat lähtökohtia oman kulttuuriperintömme tuntemiseen. Kaupunkilaisten aktiivisuus on rakennusperinnön säilymisen kannalta oleellista, varsinkin tällä hetkellä, kun talousvaikeudet tekevät rakennusperinnön säilyttämisen erityisen hankalaksi ja lyhytnäköiseksi.

Taustaa Varkauden kaupunkikuvan muodostumiselle

Varkauden ruukki syntyi Huruskosken (nyk. Voimakanaava) ja Ämmäkosken läheisyyteen 1800-luvun alussa. Ruukin työntekijät asettuivat asumaan tehtaiden välittömään läheisyyteen joko ruukin rakennuttamiin asuinrakennuksiin tai pieniin mäkitupiin lähistön tilojen maille. Asutus ja liike-elämän rakennukset ympäröivät tehdasta varsin vaihtelevassa järjestyksessä ilman suurempia suunnitelmia. 1800-luvulta peräisin olevia rakennuksia Varkauden keskusta-alueella on säilynyt vain muutamia, esimerkkinä Virkamiesklubi- ja Keskuskonttorirakennukset.

Varkauden kaavoitustyö sai alkunsa 1900-luvun alussa Varkauden ruukin siirryttyä A. Ahlström Osakeyhtiön omaisuuteen ja Walter Ahlströmin noustua yhtiön pääjohtajaksi. Ahlström lähti voimakkaasti kehittämään Varkauden puunjalostusteollisuutta. Ruukin väkimäärä kasvoi voimakkaasti suurten rakennusvuosien myötä. Ruukki vastasi niin kaavoituksesta, kuin asuntopolitiikasta ja myös julkisista tehtävistä Varkauden ollessa vielä ilman kunnallista itsenäisyyttä.

Walter Ahlströmillä oli visio kokonaisesta kaupungista, joka muodostuisi teollisuuslaitosten ympärille. Ahlström osallistui kaupunkinsa suunnitteluun aktiivisesti, hänen pyrkimyksensä oli luoda uudenlainen teollisuusyhdyskunta, jossa kaikki toiminnot olivat osana kokonaisuutta.

A. Ahlström Osakeyhtiö tilasi arkkitehtiveljekset Ivar ja Valter Thomélta Varkauden ensimmäisen

asemakaavan vuonna 1913. Kaava vahvistettiin vuonna 1916, siinä teollisuusrakennukset sijoittuivat Huruskosken varrelle ja Pirtinniemeen, hallinto ja palvelut Päiviönsaarelle ja asutus hierarkkisessa järjestyksessä Kommilaan ja Kosulanniemeen. Näitä osia yhdisti Ahlströminkatu, bulevardimainen puistokatu.

Thomén veljesten kaavan pääpiirteet ovat säilyneet edelleen Varkauden kaupunkikuvassa. Heidän työtään jatkoivat muun muassa Karl Lindahl, Carolus Lindberg, Alvar Aalto, Kalevi Väyrynen, sekä Olli Kivinen, aluksi yhtiön ja 1940-luvulta lähtien yhä enemmän kaupalan toimeksiannosta. Varkauden kaupunkikuvasta ovat vastanneet hyvin nimekkäät suunnittelijat, useat heistä ovat suunnitelleet myös monia varkautelaisille tuttuja teollisuus-, hallinto- ja asuinrakennuksia

Päiviönsaarta puhuteltiin pitkään yleisnimellä ”Ruukki”. 1980-luvulta lähtien Päiviönsaaren alue on hiljentynyt kaupan keskittyessä yhä enemmän Taulumäen suuntaan. Päiviönsaaren viimeiset puurakennukset Keskuskonttori, Klubi, Veikkola ja Tyyskä muistuttavat vielä ajasta, jolloin Varkaus ei vielä ollut itsenäinen kauppala, vaan ruukki kahden kunnan rajamailla

Varkauden ruukki perustettiin Huruskosken rantaan 1800-luvun alussa. Gustaf Wreden omistama ruukki oli 1800-luvun alkupuolella keskittynyt pääasiassa metalliteollisuuteen. Ruukin yhteydessä toimi kuitenkin vuodesta 1830 lähtien pienimuotoinen saha. Vuonna 1834 Paul Wahl ja Erik Johan Längman ostivat Varkaudn tehtaait. Heidän kiinnostuksensa alueen metsiin sai aikaan sahan toiminnan kehittymisen ja laajenemisen. Vuonna 1909 Varkauden tehtaait siirtyivät A. Ahlström Osakeyhtiön omistukseen. Tällöin varsinaisen puunjalostusteollisuuden katsotaan alkaneen Varkaudessa.

Varkauden tehtaaiten kehittäminen sahasta kokonaisvaltaiseksi puunjalostusteollisuuslaitokseksi alkoi 1910-luvulla. Ruukin väkimäärä kasvoi voimakkaasti suurten rakennusvuosien myötä, 1910–1920-lukuja voidaankin pitää suurina murrosvuosina Varkauden historiassa. Varkauden tehdasalueen suunnittelusta vastasi 1910-luvulla arkkitehtitoimisto Walter ja Ivar Thomé, jonka käsialaa oli myös Varkauden ensimmäinen asemakaava. Myöhemmin Thomén veljesten työtä jatkoivat tehdasrakennusten suunnittelijoina muun muassa Karl Lindahl ja Alvar Aalto.

Luovien alojen osaamisyhteisö Varkauteen?

Arthub ja Luovien alojen osaamisyhteisön tarkoituksena on saada luovien alojen toimijoille lisää mahdollisuuksia sekä kehittää jo olemassa olevaa toimintaa. Pohjois-Savon alueella toimii runsas joukko erilaisia luovien alojen osaajia kuvataiteilijasta tuottajaan. Alueellinen vireä toiminta mahdollistaa erilaisten yhteistyöaihioiden muodostamisen kuten näyttelytoiminnan kansallisesti ja kansainvälisesti. Kuopiossa toimintansa aloittanut Luovien alojen osaamisyhteisö Mylly heijastaa toimintansa muihin Pohjois-Savolaisiin kaupunkeihin kuten Varkauteen ja Iisalmeen.

Varkauden yksikkö voi toimia linkkinä Heinäveden kulttuuritoimintaan, johon on linkittynyt myös paljon muita toimijoita. Silloin Pohjois-Savon alueen koko kulttuurillinen olemus toimii ketjussa ja vuorovaikutuksessa synnyttäen uutta ja elävää toimintaa. Varkaudessa ja sen lähialueilla toimii runsas joukko erilaisia luovien alojen osaajia, jotka toimintansa pysyvyyteen ja kehittämiseen tarvitsevat erilaisia tukimuotoja. Yksittäin hajallaan olevat tekijät tuntevat usein uupumusta ja toivottomuutta sekä yksinäisyyttä toiminnassaan. Näin ollen heidän motivaationsa kehittää itseään ja luoda jatkuvasti uutta voi tyrehtyä ratkaisevasti, aiheuttaen toiminnan hiipumisen ja lopulta sen kokonaan lopettamisen. Ratkaisevaa tässä tilanteessa on saada aikaan toimintamalli jotta heidän työskentelystään tulisi vireämpää sekä jatkuvampaa.

Silloin kun luovien alojen toimija on ns. kondiksessa, hän säteilee omaa osaamistaan hyvin laajalle alueelle ja saa aikaan positiivisen ”Luovan aallon”, joka voi parhaassa tapauksessa saada aikaan uuden aallon.

Varkaudessa on jo pitkään ollut puute hyvistä työtiloista ja toimivasta ympäristöstä taiteilijoiden, käsityöläisten, muiden luovilla aloilla työskentelevien ihmisten sekä organisaatioiden keskuudessa.

Varkauteen on keskittymässä huomattavaa luovien alojen toimintaa mm. Lasten kulttuurin puolella ja erilaisissa tapahtumatuotannoissa. Lisäksi Varkauden alueen taiteilijoiden taso on ollut huippua kautta aikojen ja tästä syystä moni paluumuuttaja taiteilija haluaa omat toimivat tilat.

Taidemuseon siirtyminen pienempiin tiloihin on vaikuttanut suoraan näyttelytoimintaan ja sen laatuun. Tarvitaan myös aiemmin taidemuseon tiloissa ollut yritysysteistyö mahdollisuus, jossa yritykset voivat järjestää tilaisuuksia erilaisessa ympäristössä.

Mihin toimintaan?

- Taiteilijoiden, käsityöläisten, muiden luovien alojen tekijöiden työtiloiksi
- Erilaisten työpajojen järjestämiseen
- Matkailukeskuksen uudelleen perustamiseen (lippupalvelu)
- Erilaisten järjestöjen tiloiksi
- Kulttuuritoimisto
- Lastenkulttuurikeskus Verso
- Lasten vapaa-ajan toimintaan liittyviä tiloja
- Taiteilija residenssi
- Taidelainaamo
- Näyttely/myymälätilat alueen toimijoille
- Tapahtumien tuottaminen

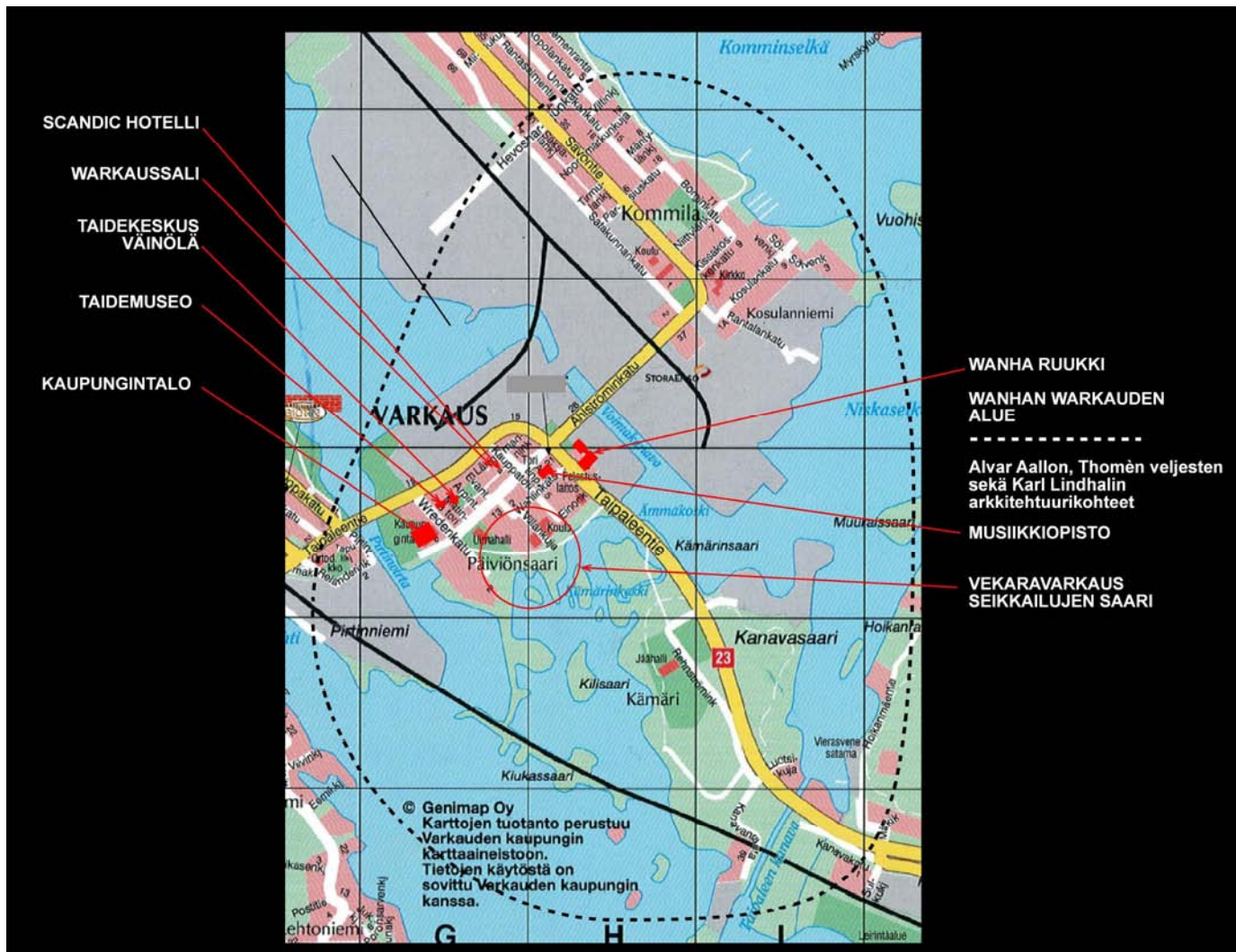
Mitä hyötyä toimijalle on tiloista

- Keskustoimintamallin tuoma näkyvyys ja tavoitettavuus on huomattavasti parempi kuin erillään omilla yksiköillä toimivilla tekijöillä.
- Synergia muiden tekijöiden kanssa
- Yhteiset tilat mahdollistavat resurssien ja kulujen jakamisen (esim. tilavuokra)
- Innovatiiviset ja inspiroivat työtilat ja ympäristö (mahdollisuudet toimia luovasti)
- Synergia muiden vastaavien yhteisöjen kesken

ArtHub

HANKEKOKONAISUUS | LUOVIA ALOJEN OSAAMISYHTEISÖ

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

www.arthub.fi

Kiinteistö:

Ahlströminkatu 25, 78200 Varkaus entinen Varkauden käsi- ja taideteollisuusoppilaitos (Varkauden Ruukki)

Omistaja:

**Pekka Kinnunen Kaks Ruusua ravintola
0400 460 085**

pekka.kinnunen@kaksruusua.fi

Kiinteistöstä

Kiinteistö on sijoittunut entisen Ahlströmin tehtaiden aikaiseen Ruukin alueeseen. Tässä kiinteistössä on aiemmin toiminut ”kansan keittiö” nimellä oleva ruokala. Samaan yhteyteen on myöhemmin rakennettu Walter Ahlströmin teknillinen oppilaitos. Oppilaitos sijaitsee vuonna 2007 perustettu ruokaravintola Kaks Ruusun yhteydessä. Ravintola on koko Varkauden talousalueen ainoa ns. gourmeeravintola. Matkailijoiden ja yritysvieraiden määrä kohteessa on huomattava ja tämän vuoksi se on etuna kun ajatellaan Luovien alojen osaamisyhteisön sijaintia kyseisessä kiinteistöryhmässä. Myös matkailijavirtojen kulku valtatie 23 pitkin Valamoon ja muihin matkailukohteisiin on merkittävä. Ravintolan yhteydessä on sen perustamisesta saakka toteutettu erilaisia taiteellisia tapahtumia kuten musiikkiesityksiä, muotinäytöksiä, taidenäyttelyitä ym. Myös suora yhteys alueen (päiviönsaari/kämäri) Lastenkulttuuritapahtumaan Vekaravarkauteen on huomioitavaa. tiloiksi aiottua entistä käsi- ja taideteollisuusoppilaitosta puoltavat sen historia ja tilarakenteiden mahdollisuudet. Tiloissa on jo valmiiksi hyvin soveltuvia tiloja ja ne ovat hyväkuntoisia, siis helposti käyttöön otettavia. Ne voidaan myös tarvittaessa räätälöidä asiakkaan mukaan. Kaavailtu vuokra on kohtuullinen eli 7.5- 10 eur/neliö riippuen tilan koosta. Kiinteistön korjauskustannukset muodostuvat lähinnä pintaremontista. Luovien alojen osaamisyhteisön tilojen pinta-alaksi on kaavailtu n. 1800 neliometriä. Nämä tilat sijaitsevat kolmessa kerroksessa. Kerroksien välillä toimii 1000kg tavarahissi, jota voi käyttää myös henkilökuljetukseen.

Warkauden Ruukki ja Wanha Warkaus yhdessä

Osana suurempaa kokonaisuutta

Warkauden kaupungin museotoimi on aloittanut vuonna 2009 selvittämään EAKR hankkeen mahdollisuutta Warkauden vanhan puutaloalueen ja sen ympäristön kehittämistoimiin. Tämän hankkeen tavoitteena on lisätä kaupungin vanhimman keskustan vetovoimaisuutta asoimis-, asumis- ja lomaviettäpaikkana sekä muuttaa käsitystä Warkauden kaupungista.

Hankkeesta on tehty runko ja se mahdollistaa Warkauden Ruukin/ Luovien alojen osaamisyhteisön ja Wanhan Warkauden osioiden yhdistämisen yhdeksi kokonaisuudeksi.

Tällöin Warkauden Ruukin/Luovien alojen osaamisyhteisön toimintamalli sijoittuisi "Portiksi" Wanhan Warkauden osa-alueeseen ja sen eri toimintoihin. Wanhan Warkauden koordinointi tapahtuisi Ruukin tiloista käsin.

Toiminnan kuvaus

Warkauden Ruukin toiminta muodostuu Luovien alojen osaamisyhteisöstä ja sen yhteyteen saatettavasta ravintolasta. Pääsisäänkäynti Warkauden Ruukkiin tulee olemaan rakennuksen oikeassa reunassa josta pääsee suoraan hissille. Kellarikerroksessa on työpajatoimintaan, teatteriin sekä musiikkiin liittyviä tiloja. Ensimmäisessä kerroksessa avautuu "Ruukin Lounge" joka toimii yhteyspisteenä, kohtaamispaikkana sekä taidelainaamona. Vieressä olevat ja kohti myymälää jatkuvat käsi- ja taideteollisuustoimijoiden työtilat muodostavat eräänlaisen Design districin. Alue päättyy ennen ravintolaa olevaan myymälään, joka palvelee matkailijoita, yrityksiä sekä yksityisiä ihmisiä monipuolisella ja laadukkaalla taide ja design tuote valikoimalla. Myymälään pääsee myös omasta ulkoa tulevasta sisäänkäynnistä ja ravintolan sisältä.

Ravintolan sisältä alkavan yhdyskäytävän varrella on jo kabinetin puolella esillä tuotteita ja teoksia suuressa lasiseinässä vitriinissä.

Toisessa kerroksessa avautuu suuri näyttelytila, eri luovien alojen toimistotiloja sekä taiteilijoiden ateljee tiloja. Kerroksessa sijaitsee myös yksi taiteilijaresidenssi. Kaikkien käytävätilojen seinäpinnat on käytetty alueen taiteilijoiden teosten esittelypaikkoina.

Warkauden Ruukki toimii käynnistyttyään tiiviissä yhteistyössä muiden luovien alojen yhteisöjen sekä muiden sidosryhmien kanssa.

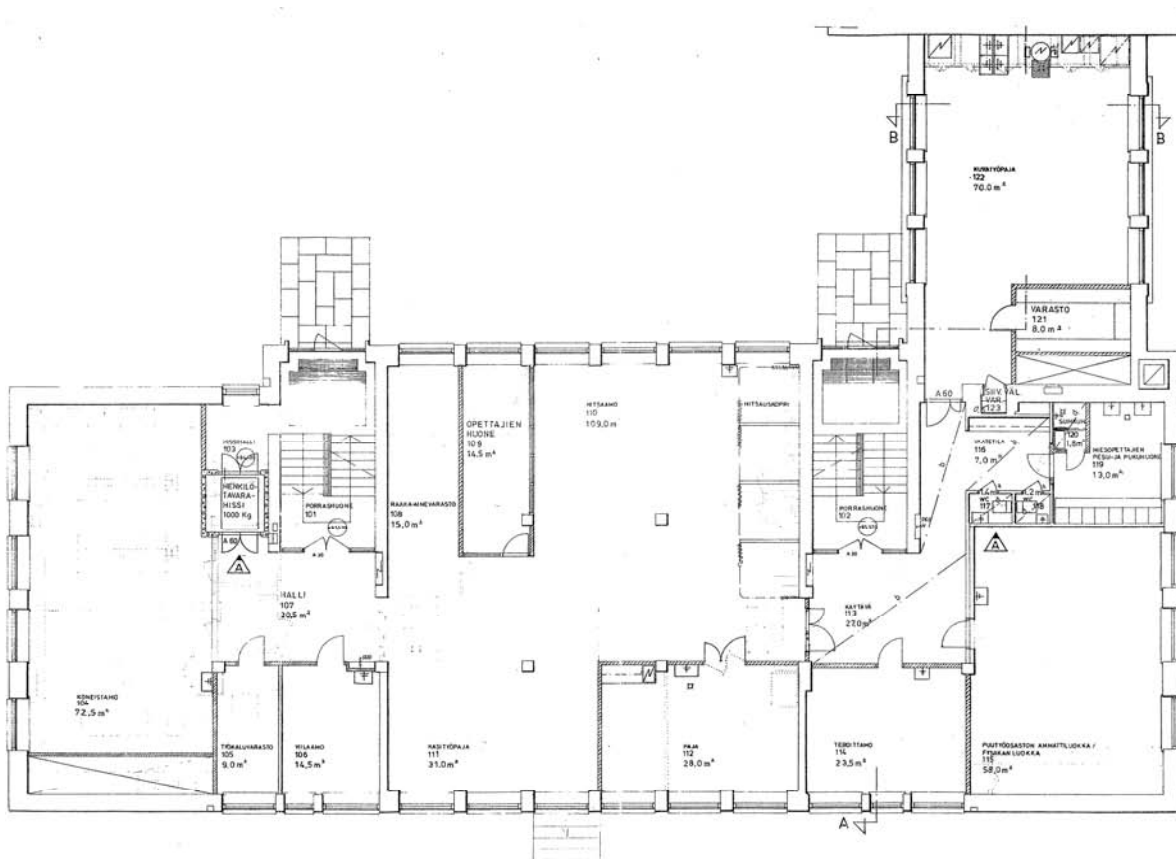

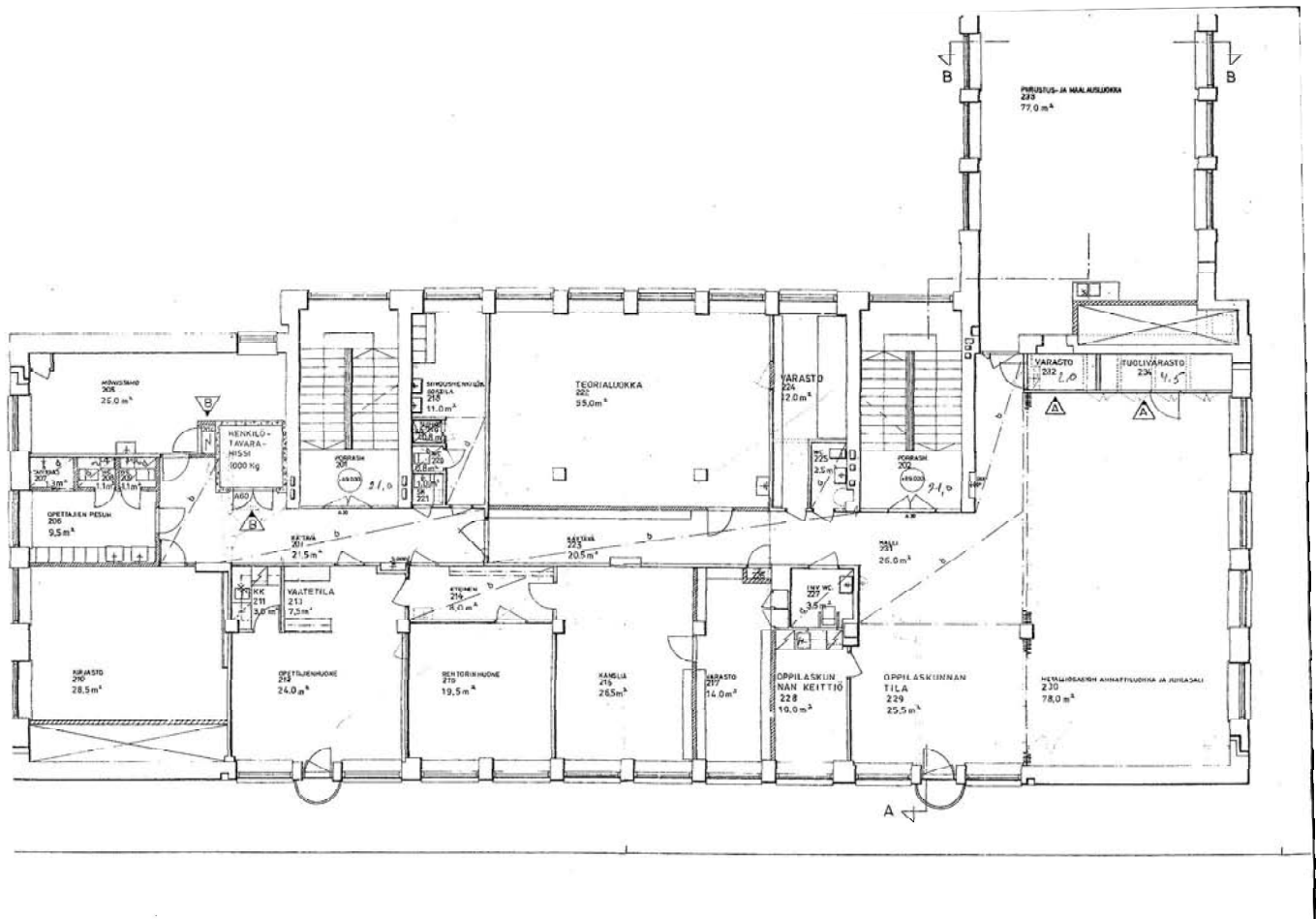
WARKAUDEN RUUKKI

1. KERROS KATUTASO

Luovien alojen toimijoiden työtiloja sekä myymälä/info tilaa

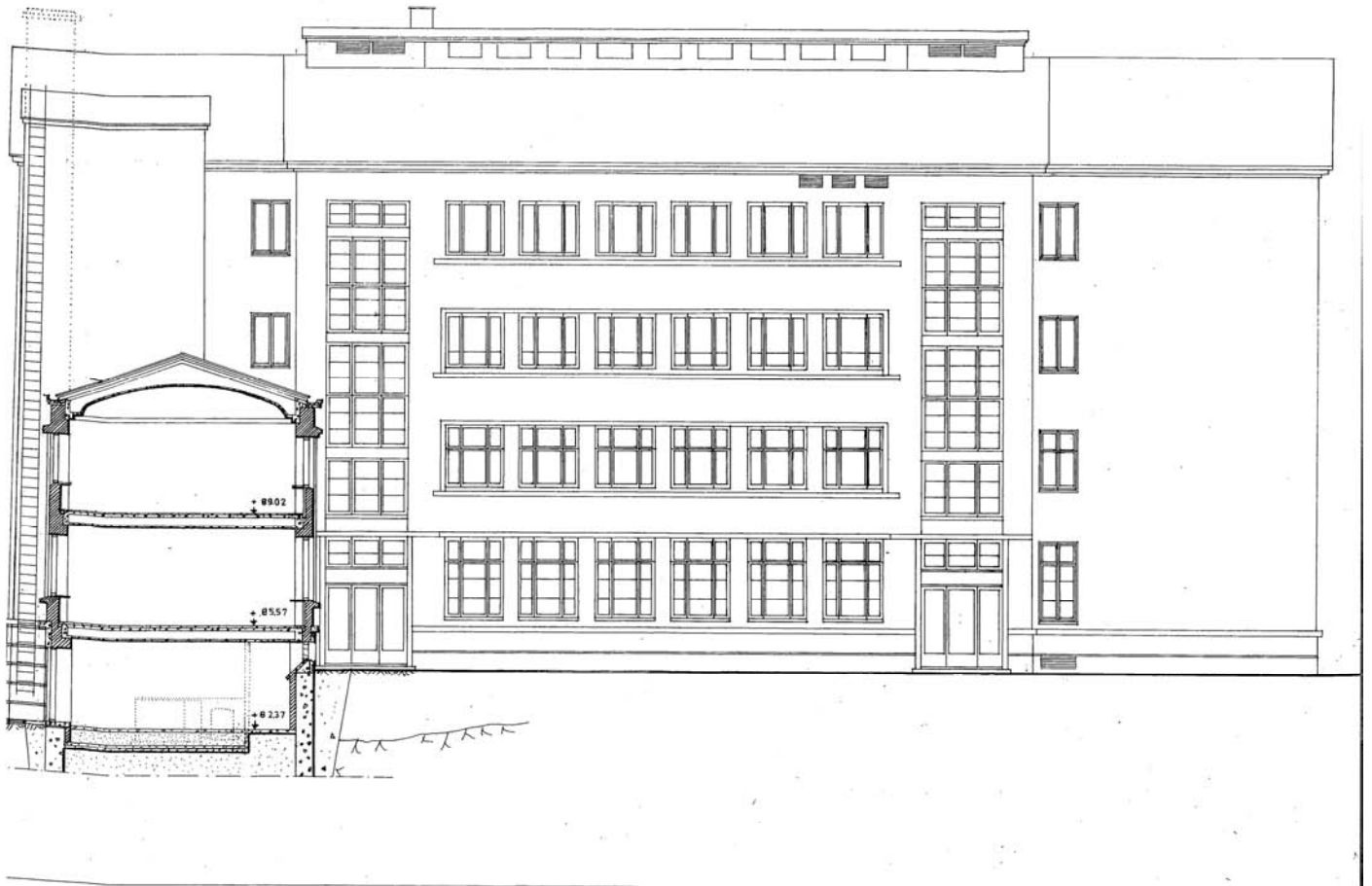
Ehdotus: Designers district tai erillinen yhteinen showroom myymälä myös taiteelle.

ArtHub

HANKEKOKONAISUUS | LUOVIA ALOJEN OSAAMISYHTEISÖ

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

www.arthub.fi

ArtHub

HANKEKOKONAISUUS | LUOVIA ALOJEN OSAAMISYHTEISÖ

ArtHub

HANKEKOKONAISUUS | LUOVIA ALOJEN OSAAMISYHTEISÖ

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

www.arthub.fi

Wanha Warkaus hanke, yhdistettynä Warkauden Ruukkiin

- hankerahoitukset
- hankkeen johtaminen

Molempien työntekijöiden palkkakustannukset sisällytetään Wanhan Warkaus hankkeeseen. Kiinteistön pintaremontointi on jo aloitettu ja ensimmäisiä työtiloja kunnostetaan. Tiloista on jo ollut kysyntää ja monia varauksia on jo tehty.

Varaukset 31.3.2010 mennessä.

Henri Ulmanen studio (tila valmis)
Leena Mäkipatola (tila rakenteilla, valmis toukokuussa 2010)
Ikonistudio Pirjo Raittila (tila rakenteilla; valmis elokuussa 2010)
Taideterapeutti Riitta Pasanen (tila rakenteilla, valmis elokuussa 2010)
Fysiatri Sinikka Immonen (tila rakenteilla, valmis elokuussa 2010)
Delta Visions, kampaamo/valokuvaus
Henriikka Suistomaa (tila rakenteilla, valmis kesäkuussa 2010)
Valokuvastudio Riina Karvonen (tila rakenteilla, valmis elokuussa 2010)
Tuulan Luontopaja, käsityötuotteet (osa myymälätilasta)
Ann-Mari Karvinen Warkauden vt. Museotoimen johtaja (tila rakenteilla, valmis kesällä 2010)
Matti Pakalen taidemaalari (ateljee varaus)

Toiminnan aloitus

Warkauden Ruukki työnimellä toimiva luovien alojen osaamisyhteisö ja sen toiminta voidaan aloittaa heti.

Perustetaan kiinteistöön yksikkö nimeltä Warkauden Ruukki Ry tai Oy, johon palkataan toimihenkilö tai palvelu ostetaan asiantuntijapalveluina.

Henkilö koordinoi seuraavia toimia:

Yhteyshenkilö

- Kiinteistöstä kiinnostuneiden toimijoiden vastaanottaminen
 - Warkauden Ruukki nimisen yhdistyksen perustaminen
- toimintamallin toteuttaminen käytännössä

Tämä henkilö toimisi yhteistyössä Warkauden kaupungin Wanha Warkaus hankkeen koordinoijan Ann-Mari Karvisen (vt. Museojohtaja) kanssa. Tämä henkilö toteuttaisi seuraavia asioita:

BUDJETTI 2010-2013

Saneeraus

Sisä 120eur/neliö

Ulko 150eur/neliö

Yhteensä n. 250 000eur

Henkilöstökulut

Warkauden Ruukin

Projektipäällikkö 42 000eur/vuosi

Tai ostopalveluna 27 000eur/vuosi

Muut kulut 20 000eur

Rahoitus

Varkauden kaupunki

Maakuntaliito

EAKR

Warkauden Ruukki

Arvio: Henri Ulmanen

Vahvasti teollisuuden makuinen, uusi ja dynaaminen Luovien alojen osaamisyhteisö Varkaudessa.

Warkauden Ruukilla, Luovien alojen osaamisyhteisöllä on mahdollisuus nyt. Varkaudessa tapahtuu muutoksia niin elinkeinopuolella kuin kaupunkistrukturissakin. Carpe diem eli on tartuttava hetkeen ja vietävä asiaa eteenpäin. Wanhan Varkauden keskustan muutospainet ja mahdollisuudet sekä teollisuuden tulevaisuus alueella ovat avainasemassa kun ajatellaan Luovien alojen yhteisön toimintaa samaisella alueella. Siinä avautuvat monenlaiset mahdollisuudet kehittää Luovien alojen sektoria ja samalla myös Varkauden kaupunkia (Pohjois-Savoa).

Varkauden alueen kansainvälisen yritystoimintaympäristön on saatava keskusteleva yhteys kaupunkiin ja sen asukkaisiin. Se on mahdollista nostamalla Kulttuuri ja taide osaksi kokonaisuutta. On uskallettava ottaa haaste. Täytyy kehittää verkostoja ja olla yhteistyössä entistä voimakkaammin.

Luovien alojen liiketoimintaa ja markkinointia on tehostettava ja sen eteen on tehtävä runsaasti töitä. Varkauden Ruukin osalta se tarkoittaa uudenlaisen liiketoimintamallin luomista ja tehokasta markkinointiviestintää sekä erilaisten yhteistyömahdollisuuksien kehittämistä Luovien alojen ja yhteiskunnan kesken.

Tulevaisuudessa näen Warkauden Ruukin osana Wanhan Varkauden vireää keskustaa. Keskusta elävöityy uudella tavalla, jossa Kansainvälinen liiketoiminta yhdistyy Varkauden kulttuurihistorialliseen olemukseen tuoden paljon positiivista hyvää kaupunkilaisille, matkailijoille, Varkauteen muuttajille sekä Luovien alojen osaajille.

Warkauden Ruukista ja sen toteutumisesta on käyty keskusteluja Warkauden kaupungin johdon, elinkeinopalvelun, kehittämissyhtiön, kulttuuritoimen, matkailupalvelun sekä museotoimen kanssa. Kaikki osapuolet ovat olleet positiivisesti asiasta kiinnostuneita ja luvanneet olla hankkeessa mukana.

Taloudellisesta osallistumisesta elinkeinopuoli ei kyennyt vielä tässä vaiheessa suuria lupailemaan syystä, että Warkauden talousasiat ovat tänä keväänä vielä pahasti kesken ja muutosten alla.

Keskusteluja on käyty myös taiteilijoiden, käsityöläisten, teatterilaisten, muusikoiden, kulttuurituottajien sekä muiden luovien alojen tekijöiden kanssa ja hankkeesta ollaan erittäin kiinnostuneita alueella.

Esitän Toimintamallin liitettäväksi Warkauden kaupungin kehittämishankkeeseen Wanha Warkaus tulevaksi osioksi .

Toimin yhteyshenkilönä jatkossa Warkauden Ruukin osalta.

31.3.2010 Varkaus

Henri Ulmanen

